

**DEBRECENI REFORMÁTUS HITTUDOMÁNYI EGYETEM
– MŰHELYBEMUTATÁS**

Szerző:

Kustár Zoltán (PhD)
Debreceni Református Hittudományi
Egyetem

Németh Áron (PhD)

Debreceni Református Hittudományi
Egyetem

Első szerző e-mail címe:

kustar.zoltan@drhe.hu

Lektorok:

Mező Katalin (PhD)
Debreceni Egyetem

Mező Ferenc (PhD)
Eszterházy Károly Egyetem

...és további két anonim lektor

Absztrakt

Az 1538-ban alapult Debreceni Református Kollégium volt az alapja a Debreceni Református Hittudományi Egyetemnek (DRHE). Ez a cikk összefoglalja a DRHE történetét, jelenlegi felépítését, oktatási és tehetségfejlesztési tevékenységeit.

Kulcsszavak: Debreceni Református Hittudományi Egyetem, tehetség, oktatás

Diszciplína: hittudomány, pedagógia

Abstract

DEBRECEN REFORMED THEOLOGICAL UNIVERSITY (SUMMARY)

The Debrecen Reformed College (it was founded in 1538) was the basis of the Debrecen Reformed Theological University (DRTU, in Hungarian: Debreceni Református Hittudományi Egyetem, DRHE). This paper summarizes the history, the present structure, educational and talent developmental activities of DRHE.

Keywords: Debrecen Reformed Theological University, talent, education

Discipline: theology, pedagogy

Kustár Zoltán, Németh Áron (2020): Debreceni Református Hittudományi Egyetem – Műhelybemutató. <i>OxIPO – interdiszciplináris tudományos folyóirat</i> , 2020/2, 91–95. doi: 10.35405/OXIPO.2020.2.91

A nagymúltú Debreceni Református Kollégium kiemelt szerepét a magyar művelődéstörténetben, aligha szükséges hosszan bizonygatni. Közismert, hogy „*egész Magyarországnak és Erdélyiségnek...világosító lámpása*” 1538-as alapítása óta milyen nagyságokat adott a nemzetnek évszázadokon át, akik művészetükkel, tudományukkal gazdagították kultúránkat.

A Kollégium 16. század végére kialakult háromszintes iskolaszervezete – elemi, gimnáziumi, akadémiai szint – évszázadokig meghatározó maradt, és továbbfejlesztett formában a mai napig felismerhető. A felsőfokú szintet ma a Debreceni Református Hittudományi Egyetem képviseli, amely a Kollégium tagintézményeként a teológiai tudományok művelésének és az egyházi értelmiségképzésnek egyik meghatározó, magyarországi központja.

Az akadémiai lelkészképzés, a tanszékek számának fokozatos emelkedése mellett, 1820-ban bővült ötéves képzéssé: a két évfolyamos teológiai szakképzés egy hároméves filozófiai, alapozó tagozatra épült. A Kollégium fenntartója, a Tiszántúli Református Egyházkerület 1892-ben határozta el, hogy külön tanári karral és kinevezett dékán vezetése alatt egy önálló jogakadémiát is felállít. A teológiai és jogi akadémia egészen 1912-ig, az állami egyetem megalakulásáig fennmaradt. A tanítóképzés 1855-ben vált külön a lelkészképzéstől, majd 1959-től egy új, állami fenntartású intézmény keretei között folyt tovább. A tanítóképző intézet 1976-ban főiskolai rangot kapott, 1990-ben pedig föl-

vette a Kollégium egykori diákja, Kölcsey Ferenc nevét. A főiskola 1992-ben került vissza a Tiszántúli Református Egyházkerület fenntartásába, majd 2011 szeptemberétől integrálódott a Debreceni Református Hittudományi Egyetembe. Debrecenben ezzel a tanítóképzés visszatért a Kollégium keretei közé.

Az 1912-ben megalapított debreceni állami egyetem (ma: Debreceni Egyetem) a Református Kollégium akadémiai tagozataiból szerveződött, s 1932-ig, központi épülete megépítéséig helyileg is a Kollégiumban került elhelyezésre. A Teológiai Akadémia az állami egyetem karává alakult, és 1932-ben a Református Kollégiumból ki is költözött az egyetem épületébe. A Teológiai Kar megalakulásával egy időben az egyházkerület a Kollégiumon belül lelkészképző-intézetet szervezett, amely a lelkészjelöltek gyakorlati felkészítését végezte, valamint egyházi szocializációjukat segítette.

1949-ben a Teológiai Kar a kommunista államhatalom nyomására visszaköltözött a Református Kollégiumba, majd 1950-ben kivált a Debreceni Egyetemből, és Debreceni Református Theológiai Akadémia néven ismét önálló, egyházi fenntartású intézménnyé vált. Az Akadémia – doktráltatási jogának és történelmi előzményeinek megfelelően – egyetemi rangú felsőoktatási intézmény maradhatott, 1993 óta pedig mint államilag elismert és akkreditált, egyházi fenntartású egyetem, Debreceni Református Hittudományi Egyetem (DRHE) név alatt működik tovább.

Egyetemünk 1991-ben alapító tagja volt a Debreceni Universitas Egyesülésnek, és jelenleg is társult intézménye a Debreceni Egyetemnek, amellyel a közös képzéseken túl is szoros együttműködésre törekszük.

A DRHE jelenleg 2 intézettel (Teológia Intézet és Kölcsey Ferenc Tanítóképzési Intézet), 9 kutatóintézettel és 17 tanszékkel rendelkezik. Egyetemünk osztatlan, alap, mester és doktori, valamint felsőoktatási szakképzéseinek a református lelkész-képzés mellett további egyházi alkalmazottak (kántorok, hitoktatók, vallásnarrátorok), tanítók, valamint egyéb nem egyházi értelmiségiek képzését és továbbképzését végzi. Az intézménynek jelenleg közel 50 főállású oktatója és mintegy 600 hallgatója van.

Az oktató-nevelő munka keretein belül, de a tanulmányi kötelezettségeken túlmenően fontos része az egyetemi életnek az intézményi tehetséggondozás. A Kollégium nevelési profiljához kezdetektől hozzátartozott, hogy diákjait nem származásuk, anyagi lehetőségeik, hanem tehetségük szerint vontak be a képzésbe, így a „szegények iskolája”-ként alsóbb társadalmi rétegek művelődését, társadalmi felemelkedését is lehetővé tette. A DRHE ezt az örökséget is ápolva egyik kiemelt fontosságú feladatának tartja a tehetséggondozást. Egyetemünk 2018 óta akkreditált kiváló Tehetségpont (TP 141 001 745), ezért különös figyelmet fordít az egyetemi curriculum mellett folyó hallgatói önképzésre, a kiemelkedő tudományos, művészeti és sportteljesítményekre.

Tehetséggondozó programunk célját egyetemünk Tudományos Diákköri Szabályzata rögzíti, megvalósítását pedig az egyetem Szenátusának állandó bizottsága, a Tudományos Diákköri Tanács (TDT) koordinálja. A testület feladatkörébe tartozik a szervezett tehetségazonosítás, tehetségfejlesztés és tehetség-tanácsadás, hallgatói önképzőkörök támogatása, a tudományos diákköri munka kereteinek biztosítása.

A TDT a korai tehetségfelismerés céljával 2016-óta végző tehetségazonosító méréseket a DRHE Pedagógia és Pszichológia Tanszékének szakmai közreműködésével. A RAVEN-teszt és Renzulli-Hartman skála a belépő első évfolyamokban szűri azokat, akik magas vagy extrém magas intelligenciával rendelkeznek és valamely (vagy akár több) tehetségterületen kiemelkednek. A legjobb teljesítményt nyújtó hallgatók felvételt nyernek az Egyetem tehetségműhelyébe. A tehetséggondozó programba való bekerülés másik szervezett formája, hogy az oktatóknak lehetőségük van TDK-konzultációs kurzust hirdetni az általuk kiválasztott tehetséges hallgatóknak.

A tehetséggondozás érinti ugyan a sport és művészet területeit is, de tudományegyetemként a fő hangsúly az oktatói vezetés mellett zajló önálló hallgatói kutatásokra esik. Ennek mozgatórugója és egyben eredményességének mérője a TDK-konferenciák házi és országos fordulója. Intézményünk rendszeresen szervez házi TDK-konferenciát, az itt továbbjutó pályamunkák 30–40%-a országos szinten is eredményesnek bizonyul. A hallgatók

döntően az OTDK Társadalomtudományi; Pedagógiai, Pszichológiai, Andragógiai és Könyvtártudományi; Tanulás- és Tanítás-módszertani – Tudástechnológiai, valamint Humán Tudományi Szekcióiban mérettetik meg magukat. Ehhez kapcsolódik Egyetemünk tehetséggondozói tevékenységének az a célkitűzése is, hogy folyamatosan biztosítva legyen Doktori Iskolánk utánpótlása. Azok az egyetemi hallgatóink, aki sikeresen végighaladnak a TDK-folyamaton, és az országos megmérettetésen is eredményesek, szinte kivétel nélkül a DRHE Hittudományi Doktori Iskolájában folytatják tanulmányaikat.

Az OTDK mellett az intézményi tehetséggondozás más országos és nemzetközi versenyeket, ill. konferenciákat is szem előtt tart. Tanító szakos hallgatóink rendszeresen és eredményesen vesznek részt az Országos Anyanyelvi Tanítási Versenyen, az Országos Szendrei János Matematika Versenyen, a Pető József Országos Számítástechnikai Versenyen, Népek Mesei Országos Egyetemi és Főiskolai Mesemondó Versenyen és a „Tanuld és tanítsd a jobbat!” Országos Tanítási Versenyen. Az egyetemi szakokon tanulók az OTDK mellett a KTDK, a GTDK és a PTDK rendezvényein vehetnek részt, valamint rendszeresen biztosítunk lehetőséget, hogy oktatóikat elkísérve rangos hazai és külföldi konferenciákon hallgatóként részt vegyenek (pl. Doktorok Kollégiuma, SzNBK, Nemzetközi Interdiszciplináris Konferencia, SOMEF, Comenius Conference, IRTI).

Hallgatóink kiemelkedő egyéni teljesítményét különböző állami kiválósági ösz-

töndíjak is jelzik: Nemzeti Felsőoktatási Ösztöndíj, Eötvös Ösztöndíj, Nemzet Fittal Tehetségeiért Ösztöndíj. Intézményen belül a tehetséges hallgatók demonstrátori és TDK-ösztöndíjra pályázhatnak. A graduális hallgatók mellett a Doktori Iskolánk hallgatói is rendszeresen részt vesznek hazai és nemzetközi konferenciákon, illetve publikálnak szakmai folyóiratokban.

A művészetek és a sport területén is törekszünk a tehetségek felismerésére és segítésére. Intézményünk Egyházzenei Tanszéke, valamint a Kollégium kórusai a zenei tehetségek számára kínálnak fejlődési lehetőséget, a Magyar Nyelvi és Irodalmi Tanszék vers- és prózaíró önképzőkört mentorál, a Rajz- és Vizuális Nevelés Tanszék a képzőművészetek területén foglalkozik tehetséggondozással, a Testnevelési Tanszék pedig a sporttehetségeket támogatja. Belső pályázati rendszerünkben az utóbbi évben megjelent a sport-ösztöndíj kategóriája is.

A TDT intézményi forrás és pályázati támogatás (NTP-HHTDK) segítségével évenként szervez Tehetségnapot a tudományos megismerés gyakorlata és a kutatás módszertana terén szerzett ismeretek kiegészítésére és elmélyítésére. A Tehetségnap az érdeklődő hallgatóknak fórumot teremt, motiválja őket a tudományos munkára, és információt ad a tudományos diákköri tevékenység módjairól és perspektíváiról. A TDT évente kínál kutatás-módszertani kurzusokat, lehetőséget teremt prezentációk tartására és tudományos publikációk megjelentetésére.

A rendelkezésre álló intézményi és pályázati forrásokból folyamatosan zajlik az egyetemünk főépületében lévő TDK-szoba (I/124) infrastrukturális fejlesztése. A tehetségműhelyünk hallgatói díjmentesen használhatják az itt található számítógépeket, fénymásolót, szkennert és nyomtatót, lehetőségük van spirálzásra, kézikönyvek és lexikonok használatára.

Kiemelkedő teljesítményt nyújtó hallgatóink nemzetközi tapasztalatszerzésre is lehetőséget kapnak a Campus Mundi, az

ERASMUS+ program és a hagyományos – jellemzően teljes tanévre szóló – egyházi ösztöndíjak segítségével.

A tehetséggondozás nemcsak a posztgraduális tanulmányok perspektíváját kínálja, hanem nyitott a középiskolák irányába is. 2019/2020-as tanévtől Egyetemünk a DRK Dóczy Gimnáziumának tehetségpontjával együttműködve két középiskolás diák mentorálásában vesz részt.